

Īpaši
aizsargājama
dabas
teritorija

Svētes paliene

Svēte Floodplain

DABAS PARKS / NATURE PARK

Ziemeļu gubis
Pavasara migrācijas laikā Svētes paliene atpūtas un barojas pat līdz 1000 ziemēlu gubju vienlaikus. Ik gadu šis ap 10 kg smagais putns ar spānu izpletumu līdz 2,4 m mēro celu no Rietumeiropas uz Krievijas ziemēlu tundru, taču daži paliek ligzdot tepat Latvijā. No biežāk sastopamā paugurknābja gubja to var atšķirt pēc lielā dzelzētā krābja un izteiksmīgās trompetes skanu atgādinās taurēšanas.

Whooper Swan Cygnus cygnus
As many as 1000 Whooper Swans use Svēte floodplain

for resting and feeding during their spring migration. These birds weigh around 10 kg and their wingspan in an impressive 2.4 m. Every year they travel from Western Europe to the northern taiga of Russia, yet some stay to nest in Latvia. It differs from the more frequently found Mute Swan *Cygnus olor* with its big yellow bill and the distinctive, trumpet-like calls.

Dabas parka karte / Map of the Nature Park

Lai nodrošinātu putnu atpūtas un barošanās iespējas pavasara migrācijas laikā, daļai dabas parka teritorijas noteikt sezonas liegums. Dabas lieguma zonā nedrīkst uzturēties no 1. marta līdz 1. jūnijam.

Seasonal restrictions apply to certain areas of the nature park to ensure conditions for bird resting and feeding during spring migration. Nature reserve area is closed to visitors between March 1 and June 1.

Pirms simts gadiem šī teritorija izskatījās līdzīgi, taču tad nebija veikta polderu izbūve un tik lielos apjomos – apkārtējo plavu meitorācija. Tas nodrošināja palienei plašāku applūšanu pavasara palu laikā.

A hundred years ago the site looked very similar to what it looks today. However, at that time polders were not yet built and surrounding meadows had not undergone such massive drainage. Hence, in the past more extensive flooding of meadows took place in spring.

Kāpēc te izveidots dabas parks

Dabas parks "Svētes paliene" izveidots, lai nodrošinātu izcilu dabas vērtību, galvenokārt retu un īpaši aizsargājamu savvalas putnu un augu sugu un to dzīvotu aizsardzību. Dabas parks atrodas Latvijas centrālajā daļā, Svētes un Lielupes palienei, un administratīvi tas ietilpst Līvberzes pagastā un Valgundes novadā. Teritorijas kopējā platība ir 931 ha. Tā ir ļoti nozīmīga savvalas putnu aizsardzības teritorija Zemgale, Lielākā daļa dabas parka atrodas Lielupes labajā krastā, tāpēc lieto arī otru šīs vietas nosaukumu – "Svētes lejceite".

Why was Nature Park Established

The key objective for establishing the Svēte Floodplain Nature Park is conservation of its exceptional nature values, mainly rare and specially protected wild bird and plant species, and their habitats. The nature park is situated in Central Latvia in the floodplains of Svēte and Lielupe Rivers. It lies within municipalities of Līvberze and Valgunde. Total area of the site is 931 ha. This is one of the most significant sites for conservation of wild birds in Zemgale. Most of the nature park is situated on the right bank of the Lielupe River, hence the site is often referred to as the lower reaches of the Svēte River.

Jelgavas rajona tūrisma informācijas centrs

Jelgava Regional Tourism Information Center

Pasta iela 37, Jelgava

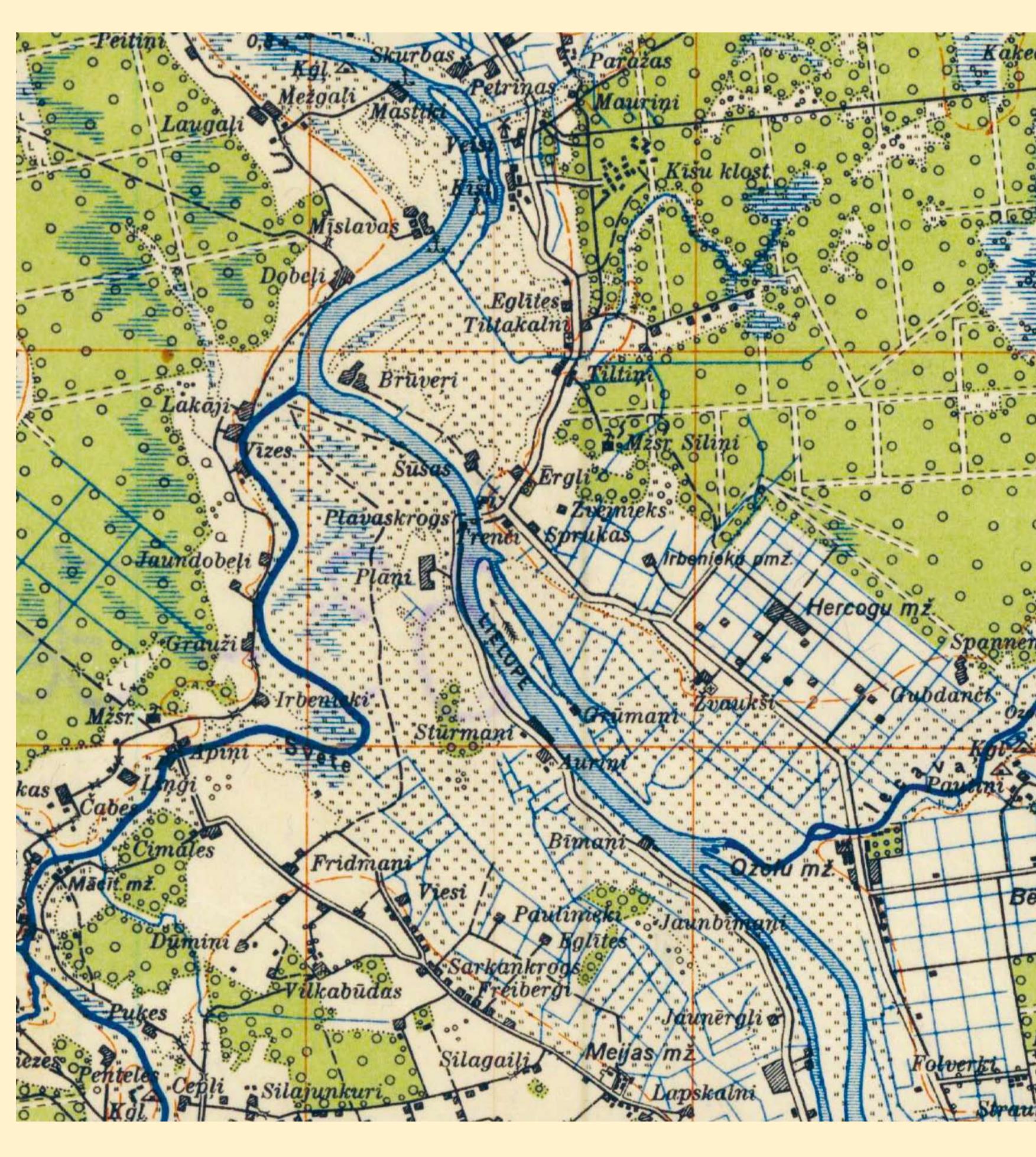
Tālr. / phone: +371 63022751

www.jrp.lv, www.livberze.lv

Putni Latvijā un pasaule

Latvian Birding

www.putni.lv

Armijas štāba Geodēzijas-Topogrāfijas
dabas Latvijas topogrāfiskā karte,
1907 (originālā mērogs 1:75000)

Putniem nozīmīga vieta

Vietas izciļo ornitológisko nozīmi nosaka dabas parkā ligzdošo griezes (līdz 30 pāriem) un lielais pavasara migrāciju laikā sastopamo ūdensputnu skaits. Svētes paliene pavisim ir konstatētas 45 īpaši aizsargājamas putnu sugas.

Svētes lejceitē pavasara migrācijas laikā vienlaikus uzturas līdz pat 20 tūkstošiem ūdensputnu (lielakoties baltptieres un sējas zosis). Tam pamātā ir teritorijas ģeogrāfiskais fenimens. Šī vieta atrodas Rietumeiropas–Baltijas–Baltas jūras migrācijas ceļā pirms Rīgas jūras līča. Lēnajām līdenumā upēm pāri periods ir ilgāks un palienei pārlūst plāsāk, tāpēc vieta labāk piemērota putnu ilgākai atpūtai. Dabas parka teritorijā šajā laikā uzturas tūkstošiem pīlu, gubju, zosu un brīdejputnu.

Important Bird Area

The number of Corncrakes nesting in the nature park (up to 30 pairs) along with the large number of migratory waterbirds determines the ornithological importance of the site. In total, 45 specially protected bird species have been registered in the Svēte floodplain. During spring migration, the lower reached of the Svēte River sometimes host as many as 20 thousand waterbirds (mostly, White-fronted Geese and Bean Geese). This is mostly due to the particular geography of the site. It lies along the bird migration flyway of the Western Europe–Baltic–White Sea right before the Gulf of Riga. For slow-flowing rivers flooding period tends to be longer and larger territories are flooded. Thus, the site is suited for longer resting of birds. During spring, the nature park hosts thousands of ducks, swans, geese and waders.

Lielākā daļa migrācijas ūdensputnu Svētes palienei pavasari ir diuvi sugu zosis – baltptieres zoss un sējas zoss. Tās neligzdo Latvijā, taču katru gadu atpūtas un barojas vienā un tājā pašā vietā – Svētes lejceitē, kas ir puseiļš no zimošanas vietām Rietumeiropā uz artiško tundru Krievijas ziemēlos vai Skandināvijā.

Most of the spring migratory birds in the Svēte floodplain are two species of geese – White-fronted Goose *Anser albifrons* and Bean Goose *Anser fabilis rosusicus*. They do not nest in Latvia, yet every year they rest and feed in the same place, the lower reaches of the Svēte River. It is half way between their wintering grounds in Western Europe and the arctic tundra in the north of Russia or Scandinavia.

Kāpēc putni migrē

Migrācija ir regulāra un sezonāla putnu pārvietošanās starp labākiem barībām ieguvēs reģionām un ligzdošanas vietas izvēles iespējām. Tieši barība un nevis augstums ir galvenais iemesls ūdensputnu migrācijai. Arktiskajā tundrā vasarā ir loti ilgi gaiši un daudz iespēju gan iegūt barību, gan izaudzināt mazulus. Putnu migrācija kā fenomens zināms gan drīz 70 miljonus gadu.

Migrācijas putni jeb gājputni katru gadu lido pa vienu un to pašu maršrutu, ko nosaka iedzītība. Lai atrastu ceļu, tie orientējas pēc zemes magnētisma, pēc Saules (dienas migrantī) un zvaigznēm (nakts migrantī). Turklat vecie putni bieži vadās pēc lejā redzamās ainavas.

Why do Birds Migrate

Migration is seasonal movement of birds between wintering and nesting places. Reduced food availability rather than low temperature is a major driving force of waterbird migration. In the Arctic tundra continuous daylight during summer provides suitable conditions for young's raising. The phenomenon of bird migration is known for nearly 70 million years. Every year migratory birds choose the same flyway, led by inheritance. To find their way, as reference the birds use the Earth's electromagnetism to navigate during their migration, but also sun (day migratory birds) and the stars (night migratory birds). Furthermore, older birds often follow the familiar landscape elements below.

Migrācijas laikā teritorijā uzturas liels skaits kīvīšu, bet daļa Svētes laukos paliek ligzdot. Tās barojas ar sleekām un ligzdošanas vietu pamet jūnijā, lai dotos uz Dāniiju vai kādi citu tūvāku pieturvietu, bet vēl pēc pāris mēnešiem atkarībā no laika apstākļiem un barības iegūšanas iespējām – uz Dienvidēriopu vai pat Ziemeļāfriku. Siltās ziemās liela daļa kīvīšu izvelas palikt tuvāk savām ligzdošanas vietām.

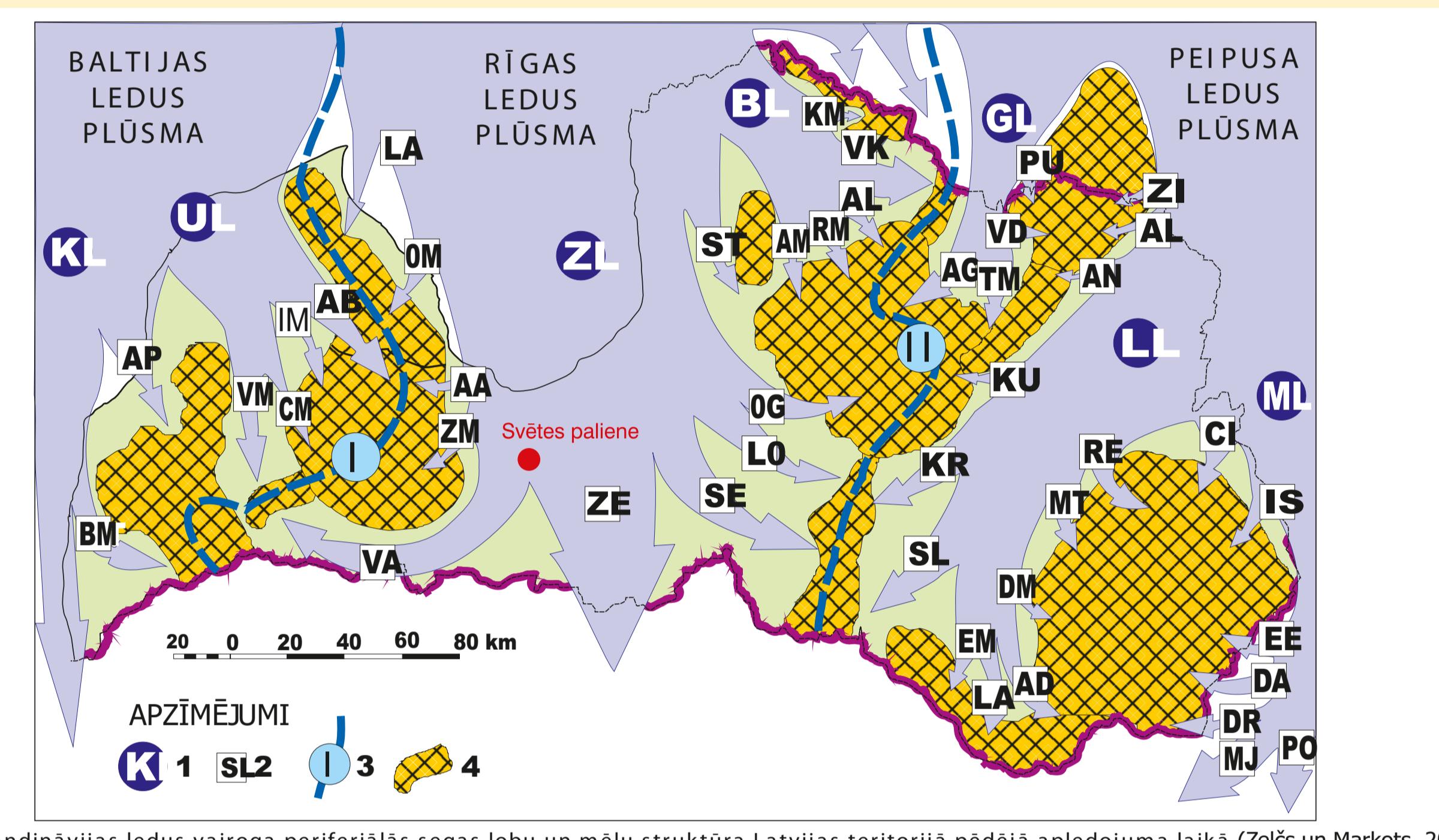
During migration period the site also welcomes large numbers of the Lapwings *Vanellus vanellus*. It feeds on earthworms and by June it already leaves its nesting site in the Svēte floodplain.

The birds then fly to Denmark or other closer stopover, and in a few months they are off to Southern Europe or even Northern Africa. That depends on weather conditions and food availability. In warm winters many of the Lapwings choose to remain in increasingly closer vicinity to their nesting grounds.

Kā radās Svētes paliene

Aptuveni pirms 18 500 gadu šeit bija ļoti klasa un auksta vieta. Laiks bija gluži kā sastindzis absolūta kļusumā. Teritorija, kas vēlāk būs Zemgales līdenums, atradās zem milzīgas ledus kārtas, kuras biezums Botnijas līča ziemeļu galā sasniedza 2500 m, bet šeit – ap 750 līdz 1000 m.

Zemgales līdenums, caur kuru lēni plūst Lielupe un Svēte, pašreizējā izskatu lielā mērā ieguva pēdējā Vislas apledojuma beigu posmā. Vispirms uзвірзотies Zemgales ledus lobam, tā priekšā un ledājās ledājus izgulsnējās ledāja sanesas. Tās sakrokojot un aplspējot, ledāja gultnē radās pludliniņas formas klapveida gaugeru jeb drumlinu vilpīta ainava. Drumlinu iespējams izvietojums atspoguļojas Zemgales upju tīklā. Ledājam atkāpieties, Zemgales ledāja sprostezeru un Baltijas ledus ezera procesu rezultātā līdenumā vilpīta virsma pārveidojās. Abu baseinu smalkgraudainos nogulumus vietām pārpūta, tā veidojoties kāpam, bet pamazinājumi pakāpeniski pārpārvojās.

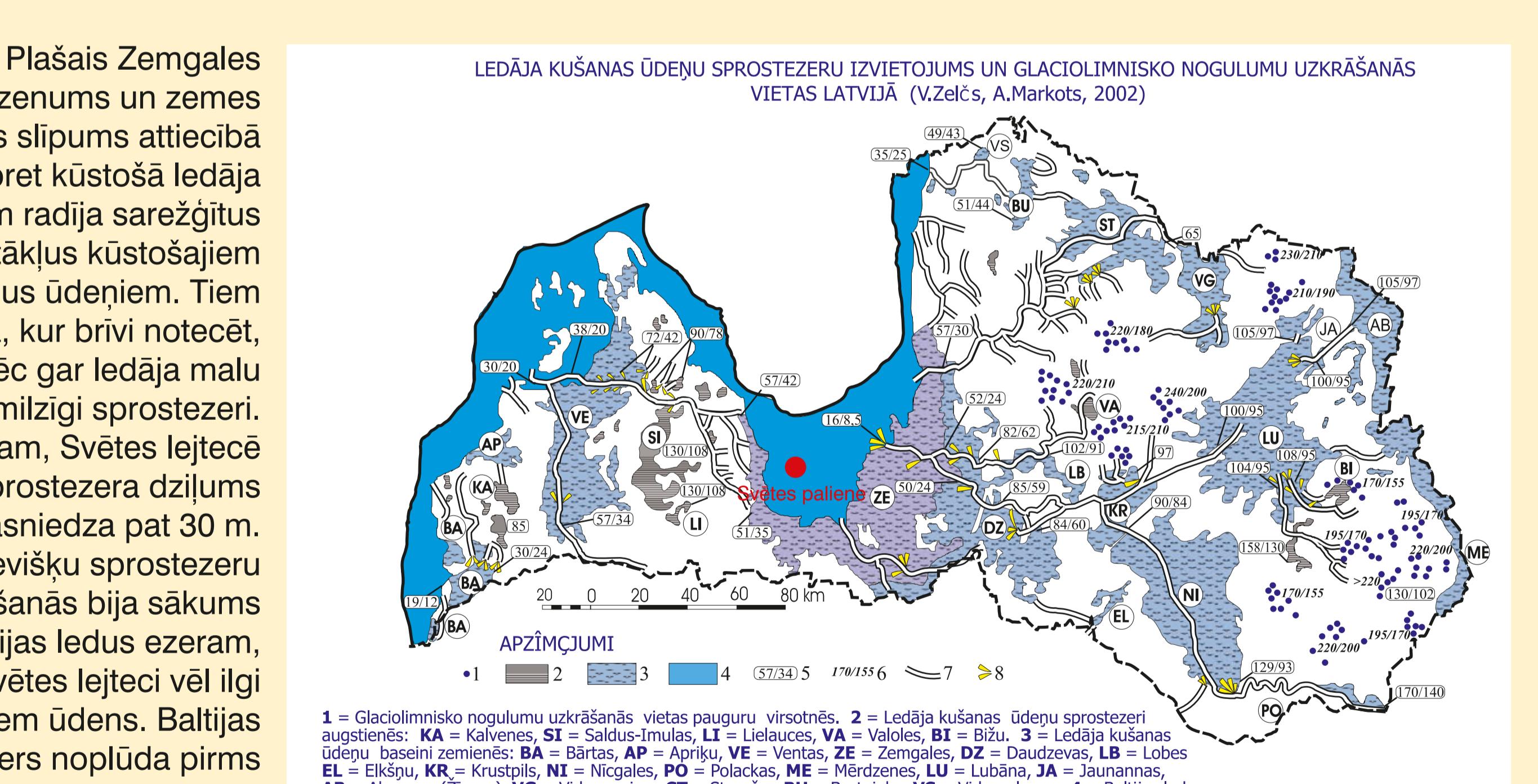

Stāvēdājus iedāja vēlētās periferēlās segas lobu un mēlu struktūru Latvijas teritorijā pēdējā apledojuma laikā (Zēlis un Markots, 2002).
Lēnas ilūzijas: Bērziņi, Rīgas, Rēzekne
1 = Ledus līcis: KL = Kurzess; U = Uzmars; ZL = Zengalas (Vidzemes); BL = Burtnieki; GL = Vidusgauja; LL = Lūbāni; ML = Mudavas (Vidzemes);
2 = Ledus mīlēs: BM = Bārta; AP = Aprīķi; VE = Vērbiņi; CM = Cīceres; AB = Abavas; M = Īmulas; LA = Lāčpils; OM = Ogres; DK = Dzelzava;
3 = Ledus līdzības: ZE = Zēliņi; SE = Sēliņi; KR = Krustpils; DM = Dzelzava; DA = Daugava; DR = Drabeša; ZU = Ziemeļu; ST = Stāmeriene; RM = Rēzekne; VD = Vērbiņi; PU = Purplējumi; ZI = Ziemeļi; AL = Alūksnes; AN = Āraiši; KU = Kūjas; KR = Krustpils;
4 = Ledus līdzības: ZE = Zēliņi; SE = Sēliņi; KR = Krustpils; DM = Dzelzava; DA = Daugava; DR = Drabeša; ZU = Ziemeļu; PU = Purplējumi; ZI = Ziemeļi; AL = Alūksnes; AN = Āraiši; KU = Kūjas; KR = Krustpils;
5 = Ledus līdzības: ZE = Zēliņi; SE = Sēliņi; KR = Krustpils; DM = Dzelzava; DA = Daugava; DR = Drabeša; ZU = Ziemeļu; PU = Purplējumi; ZI = Ziemeļi; AL = Alūksnes; AN = Āraiši; KU = Kūjas; KR = Krustpils;

How Svēte Floodplain was created

Around 18 500 years ago this was very quiet and cold place. Time seemed to have stopped. The stillness was absolute. What would eventually become the Zemgale plain and the land surrounding it, lay dormant underneath a huge ice sheet which in its central part in northern part of the Botnian Bay was up to 2.5 kilometres thick. In the territory under consideration the ice thickness varied from 750 to 1000 m.

The present-day topography of lowlands here has largely been formed as a result of Pleistocene glaciations, particularly of the last Weichselian event. Then Latvia occurs at the inner margin of the depositional zone of the Fennoscandian ice sheet where the main features of glacial topography were created by subglacial processes. During the last glaciation it was affected by ice masses of the Zemgale lobe. Glacial deposits were laid down beneath and in front of the advancing glacier. Subsequently as a result of subglacial deformation and shaping of disturbed deposits, streamlined landforms – drumlins was created at the glacier base. Later on, at the glacial, this wavy surface was altered by the Zemgale Ice-dammed Lake and Baltic Ice Lake meltwaters. Fines of glaciolacustrine sediments were blow-out forming occasional dunes, lower depressions have gradually been occupied by mires.

1 = Glaciolimēns nūjumā izveidotās vēsturiskās vissvarīgās viesu vietas; 2 = Ledus kušanas ūdens pārplūde; 3 = Ledus kušanas ūdens pārplūde; 4 = Ledus kušanas ūdens pārplūde; 5 = Ledus kušanas ūdens pārplūde; 6 = Ledus kušanas ūdens pārplūde; 7 = Ledus kušanas ūdens pārplūde; 8 = Ledus kušanas ūdens pārplūde; 9 = Ledus kušanas ūdens pārplūde; 10 = Ledus kušanas ūdens pārplūde; 11 = Ledus kušanas ūdens pārplūde; 12 = Ledus kušanas ūdens pārplūde; 13 = Ledus kušanas ūdens pārplūde; 14 = Ledus kušanas ūdens pārplūde; 15 = Ledus kušanas ūdens pārplūde; 16 = Ledus kušanas ūdens pārplūde; 17 = Ledus kušanas ūdens pārplūde; 18 = Ledus kušanas ūdens pārplūde; 19 = Ledus kušanas ūdens pārplūde; 20 = Ledus kušanas ūdens pārplūde; 21 = Ledus kušanas ūdens pārplūde; 22 = Ledus kušanas ūdens pārplūde; 23 = Ledus kušanas ūdens pārplūde; 24 = Ledus kušanas ūdens pārplūde; 25 = Ledus kušanas ūdens pārplūde; 26 = Ledus kušanas ūdens pārplūde; 27 = Ledus kušanas ūdens pārplūde; 28 = Ledus kušanas ūdens pārplūde; 29 = Ledus kušanas ūdens pārplūde; 30 = Ledus kušanas ūdens pārplūde; 31 = Ledus kušanas ūdens pārplūde; 32 = Ledus kušanas ūdens pārplūde; 33 = Ledus kušanas ūdens pārplūde; 34 = Ledus kušanas ūdens pārplūde; 35 = Ledus kušanas ūdens pārplūde; 36 = Ledus kušanas ūdens pārplūde; 37 = Ledus kušanas ūdens pārplūde; 38 = Ledus kušanas ūdens pārplūde; 39 = Ledus kušanas ūdens pārplūde; 40 = Ledus kušanas ūdens pārplūde; 41 = Ledus kušanas ūdens pārplūde; 42 = Ledus kušanas ūdens pārplūde; 43 = Ledus kušanas ūdens pārplūde; 44 = Ledus kušanas ūdens pārplūde; 45 = Ledus kušanas ūdens pārplūde; 46 = Ledus kušanas ūdens pārplūde; 47 = Ledus kušanas ūdens pārplūde; 48 = Ledus kušanas ūdens pārplūde; 49 = Ledus kušanas ūdens pārplūde; 50 = Ledus kušanas ūdens pārplūde; 51 = Ledus kušanas ūdens pārplūde; 52 = Ledus kušanas ūdens pārplūde; 53 = Ledus kušanas ūdens pārplūde; 54 = Ledus kušanas ūdens pārplūde; 55 = Ledus kušanas ūdens pārplūde; 56 = Ledus kušanas ūdens pārplūde; 57 = Ledus kušanas ūdens pārplūde; 58 = Ledus kušanas ūdens pārplūde; 59 = Ledus kušanas ūdens pārplūde; 60 = Ledus kušanas ūdens pārplūde; 61 = Ledus kušanas ūdens pārplūde; 62 = Ledus kušanas ūdens pārplūde; 63 = Ledus kušanas ūdens pārplūde; 64 = Ledus kušanas ūdens pārplūde; 65 = Ledus kušanas ūdens pārplūde; 66 = Ledus kušanas ūdens pārplūde; 67 = Ledus kušanas ūdens pārplūde; 68 = Ledus kušanas ūdens pārplūde; 69 = Ledus kušanas ūdens pārplūde; 70 = Ledus kušanas ūdens pārplūde; 71 = Ledus kušanas ūdens pārplūde; 72 = Ledus kušanas ūdens pārplūde; 73 = Ledus kušanas ūdens pārplūde; 74 = Ledus kušanas ūdens pārplūde; 75 = Ledus kušanas ūdens pārplūde; 76 = Ledus kušanas ūdens pārplūde; 77 =